

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Karolina Svobodová

Téma práce: Uplatnění zajišťovací směnky vlastní v soudním řízení ve světle aktuální judikatury

Rozsah práce: 101 stran (bez seznamu literatury a anotace)

Datum odevzdání práce: 13.3.2014

1. Aktuálnost tématu:

Problematika zajišťovacích směnek není nikterak nová. Přesto je tato problematika aktuální zejména s ohledem na rekonstrukci soukromého práva, ale také s ohledem na dílčí změny, ke kterým došlo v posledních letech (změna pravidel směnečného řízení, používání směnek u spotřebitelských úvěrů).

2. Náročnost tématu:

Kromě právní úpravy směnek, která je relativně stručná, se autorka musela seznámit s odbornou literaturou k danému tématu a zejména s judikaturou soudů. Autorka v úvodu práce uvádí, že se s problematikou směnek setkala již v praxi, a to jak v pozici směnečného věřitele, tak v pozici směnečného dlužníka.

Základní metodou, kterou použila je kritická analýza platného práva a judikatury soudů. Jak sama uvádí, použila vedle „gramatického, logického a teleologického výkladu zejména analýzu jednotlivých rozsudků a jejich přínos k danému tématu“.

3. Kritéria hodnocení práce:

Cíl své práce autorka vymezila jako komplexní postižení problematiky zajišťovací směnky vlastní včetně procesních aspektů. Tento ambiciózní cíl se jí podařilo úspěšně naplnit.

Autorka prokázala schopnost samostatné práce nejen s texty právních předpisů, ale také s judikaturou a odbornou literaturou. Na některých místech své práce dospěla také k vlastním kritickým závěrům.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř kapitol (kromě úvodu a závěru). První kapitola je věnována vymezení zajišťovací směňky vlastní (historie právní úpravy směnek, podstatné náležitosti směňky vlastní, podstata zajišťovací směňky a převody směnek). Byť byly tyto otázky již mnohokrát analyzované v odborné literatuře, autorce se přesto podařilo tyto otázky zpracovat originálním způsobem a vyhnout se riziku pouhé popisnosti. Druhá kapitola je věnována postupu při uplatnění zajišťovacích směnek (vztah kauzální pohledávky a směňky, indosace směnek a ochrana dlužníků). Za stěžejní část práce lze považovat třetí kapitolu, která je věnována směnečnému řízení a problematice námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, včetně přehledu judikatury o námitkách. Tyto otázky mají pro právní praxi klíčový význam. Poslední kapitola je věnována zajišťovací funkci směňky ve vztahu k některým institutům (aval, blankosměňka a spotřebitelský úvěr).

Autorka využila českou odbornou literaturu, se zahraniční literaturou nepracovala. Určitým nedostatkem je, že autorka pracovala jen s posledním komentářem k zákonu směnečnému a šekovému (J. Kotásek) a nevyužila také dřívější komentáře k tomuto zákonu (J. Kovařík, R. Chalupa). Na druhou stranu je nutné ocenit práci autorky s rozsáhlou judikaturou ke směnečné problematice (včetně judikatury Soudního dvora EU).

Z formálního hlediska nelze práci v zásadě nic vytýkat (pouze na některých místech - např. na str. 83 chybí u uváděných paragrafů označení příslušného zákona). Práce s citacemi je na výborné úrovni, stejně tak jazyková a stylistická úroveň práce. Práce neobsahuje prakticky žádné tiskové chyby (což bohužel u diplomových prací nebývá obvyklé).

4. Další vyjádření k práci:

Práce je velice zdařilá a lze ji hodnotit jako nadprůměrnou. Lze ocenit, že autorce neunikly poslední změny, ke kterým došlo v poslední době v oblasti směnek, včetně zohlednění dopadů nového občanského zákoníku. Správným byl i přístup autorky, kdy téma práce omezila jen na zajišťovací směňky vlastní a odolala pokušení pouštět se do širších témat, tak jak to mnohdy činí autoři jiných diplomových prací, protože příliš široce vymezené téma pak vede k jejímu povrchnému zpracování. Správným zvolením tématu se autorka tomuto riziku vyhnula.

Přínosné jsou úvahy autorky o problematice osamostatnění směňky od zajišťované pohledávky (tj. o převodu zajišťovací směňky na nového majitele bez současného postoupení zajišťované pohledávky). Velmi zajímavá, a pro praxi jistě užitečná, je myšlenka autorky, že v případě převodu zajišťovací směňky na nového majitele, dlužník může snadněji prokázat, že k převodu směňky došlo po protestu, resp. po uplynutí lhůt k protestu, než dokazovat nabytí směňky ke škodě dlužníka (str. 42), protože v případě převodu směňky po protestu nebo uplynutí lhůt k protestu (podindosace) zůstanou zachovány námitky vůči novému majiteli.

Zajímavý je postřeh autorky na str. 12, kdy rozsáhlou judikaturu soudů týkající se rámečků na směnkách, označuje výstižně jako komickou.

Velmi zajímavá je analýza otázky důkazního břemene ve vztahu k pravosti podpisu na směnce (str. 56 – 57).

Přínosnou je také kritická analýza rozsudku Vrchního soudu v Praze (9 Cmo 122/2013) k otázce nepřípustnosti směnek u spotřebitelských úvěrů (str. 93 a násl.) a vlastní závěry autorky na str. 98 k otázce úplného zákazu směnek v těchto případech. Ohledně úvah autorky na str. 99 o účelových indosacích, jejichž záměrem je vyloučení možnosti uplatnění námitek vůči novému majiteli směnky, lze konstatovat, že se jedná o problém, který se netýká jen zajišťovacích směnek, ale obecně směnek. Z praktického hlediska jsou velmi zajímavé a přínosné také úvahy autorky na str. 100 o postupech, kterými se může směnečný dlužník bránit zneužití převodu zajišťovací směnky.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě.

Na str. 11 a násl. autorka pojednává o formální a materiální směnečné přísnosti. V rámci obhajoby by se mohla vyjádřit k otázce, jestli obdobná přísnost existuje i u jiných cenných papírů (např. u dluhopisů).

Na str. 28 autorka uvádí, že u zajišťovací směnky se neuplatní ani akcesorita, ani subsidiarita ve vztahu k zajišťovanému závazku, proto je třeba zajišťovací směnku chápat jako zajišťovací prostředek. V rámci obhajoby by autorka mohla vysvětlit, co rozumí pod tímto pojmem.

V rámci obhajoby by autorka mohla objasnit, jaké jsou důsledky porušení ustanovení § 18 odst. 1 a 2 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru [„(1) Ke splacení nebo zajištění splacení spotřebitelského úvěru nelze použít směnku nebo šek. (2) Věřitel a zprostředkovatel společně a nerozdílně odpovídají spotřebiteli za škodu způsobenou porušením povinnosti stanovené v odstavci 1.“].

Autorka se ve své práci správně rozhodla, že se u zajišťovacích směnek zaměří jen na směnky vlastní. V rámci obhajoby by však mohla objasnit, proč se jako zajišťovací směnky v praxi používají zejména směnky vlastní a nikoliv směnky cizí (např. směnky cizí na vlastní řad).

6. Doporučení práce k obhajobě.

Celkově hodnotím diplomovou práci jako nadprůměrnou a na výborné úrovni. Práce splňuje všechny formální i obsahové požadavky kladené na diplomové práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň:

Navržený klasifikační stupeň: 1.

V Praze dne: 5. 4. 2014

.....
JUDr. Štefan Elek, Ph.D., LL.M.